

TÜRKİYE
İNSAN HAKLARI
VE EŞİTLİK KURUMU

KİLİS L TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2022/41

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 09.08.2022 tarihli ve 2022/532 sayılı kararıyla oy birliği ile kabul edilmiştir.

KISALTMALAR	2
1.GİRİŞ	3
1. GENEL BİLGİLER.....	4
2.1.KURUMUN FİZİKSEL KOŞULLARI.....	4
2.2.ÖZGÜRLÜĞÜNDEN MAHRUM BIRAKILAN KİŞİLER	5
2.3.KURUM PERSONELİ.....	5
3.TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	6
3.1. YÖNETİM VE PERSONELİN TUTUMU	6
3.2. FİZİKSEL KOŞULLAR.....	8
3.3. BESLENME- KANTİN	10
3.4. SAĞLIK.....	10
3.5. PSİKO-SOSYAL SERVİS HİZMETLERİ	13
3.6. EĞİTSEL, SOSYAL, KÜLTÜREL, MESLEKİ VE SPORTİF FAALİYETLER.....	14
3.7. ŞİKÂYET PROSEDÜRLERİ	17
3.8. DIŞ DÜNYA İLE ETKİLEŞİM	18
4. DEĞERLENDİRME	19
4. TAVSİYELER	19
4.1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler	20
4.2. Sağlık Bakanlığına Tavsiyeler	21
4.3. Jandarma Genel Komutanlığına Tavsiyeler	21

KISALTMALAR

- ACEP** : Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi
- ARDEF** : Araştırma ve Değerlendirme Formu
- BİSİS** : Bireyselleştirilmiş İyileştirme Sistemi
- BM** : Birleşmiş Milletler
- CAT** : Birleşmiş Milletler İşkence ve Diğer Zalimane, Gayri İnsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme
- CPT** : Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi
- COVID-19** : Yeni Korona Virüs Hastalığı
- KG** : Kilogram
- OPCAT** : Birleşmiş Milletler İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokol
- PCR** : Polymerase Chain Reaction (Polimeraz Zincir Reaksiyonu)
- TİHEK** : Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
- TL** : Türk Lirası
- UÖM** : Ulusal Önleme Mekanizması

1.GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), 6701 sayılı Kanun’la insan onurunu temel olarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.
2. Türkiye, 14 Eylül 2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol (OPCAT)’ü imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından da bağlayıcılık kazanan OPCAT’in amacı: *“Bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*¹
3. OPCAT’in 3’üncü maddesinde, taraf ülkelerde işkence ve kötü muamele ile mücadele amacıyla her türlü alıkonulma mekânlarını ziyaret etmeye yetkili bir ulusal önleme mekanizması (UÖM) kurulması düzenlemiştir. Nitekim 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinin (j) bendi uyarınca TİHEK, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek üzere UÖM olarak belirlenmiştir.
4. Kapalı ceza infaz kurumları, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’da *“iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, firara karşı teknik, mekanik, elektronik veya fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasın olanaklı bulunduğu, yeterli düzeyde güvenlik sağlanmış ve hükümlünün gereksinimine göre bireysel, grup hâlinde veya toplu olarak iyileştirme yöntemlerinin uygulanabileceği tesisler”* şeklinde tanımlanmıştır. Söz konusu tesisler, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldıkları alanlardan olduğundan 6701 sayılı Kanun’un 9/1-j hükmü uyarınca TİHEK, ceza infaz kurumlarına haberli veya habersiz ziyaret gerçekleştirme yetkisine sahiptir.

¹ OPCAT, m. 2, m.3 ve 4.

5. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun kararı² ve 04.03.2022 tarih ve 8283 sayılı Başkanlık görev emri üzerine, 09.03.2022 tarihinde Kilis L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna *habersiz* bir ziyaret düzenlenmiştir.
6. Ziyaret heyetinde; ve Valilik'in görevlendirdiği bir Doktor ve bir de Psikolog yer almıştır.
7. Ziyaret, Kurum Müdürü ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. İdareden, Kurumda bulunan tutuklu, hükümlü ve hüküm özlü kişilerin koşullara göre sınıflandırma listeleri, Kurumun günlük işleyişi ve Kurum personeli hakkında genel bilgiler alınmış, Kurumdan talep edilen bilgi ve belgelerin listesi İdareye verilmiştir. Ardından Heyet tarafından; sırasıyla mahpusların kabul işlemlerinin yapıldığı kabul odası, revir, hasta kayıtlarının ve ilaçların tutulduğu sağlık odası, kapalı görüşme mahalli, avukat görüşme odaları, kantin, müşahede odaları, kurs alanları, kütüphane, açık-kapalı spor tesisleri ve kamera odası gezilmiştir.
8. Akabinde ziyaret heyeti ikiye ayrılmış ve farklı suç gruplarının barındırıldığı koşullar gezilerek toplu görüşmeler yapılmıştır. Mahpuslarla görüşmeler; COVID-19 önlemleri ve cezaevi izleme ziyaretlerindeki "*zarar vermeme ilkesi*" dikkate alınarak koğu havalandırma alanlarında toplu olarak gerçekleştirilmiştir. Sonrasında, doktor ve psikolog ile özel görüşmeler gerçekleştirilmiş ve İdare ile geri bildirim toplantısı yapılmıştır. Ziyaret sonrasında hazırlanacak raporun Kurum İdaresi ve diğer ilgili makamlar ile paylaşılarak tavsiyelerin Kurumumuz tarafından takip edileceği ve takip ziyaretlerinin de yapılabileceği bilgisi verilmiş; ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.
9. TİHEK tarafından ziyaret sonrasında düzenlenen bu rapor, Kilis L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gerçekleştirilen ziyaret neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

1. GENEL BİLGİLER

2.1.KURUMUN FİZİKSEL KOŞULLARI

10. Kilis L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu; 50.000 m² açık ceza infaz kurumu yerleşkesi ile 63.000 m² kapalı ceza infaz kurumu yerleşkesinden oluşmaktadır. Kurum, 02.11.2016 tarihinde hizmete açılmıştır.
11. Kurumda, 3 kadın koğu, 1 çocuk koğu ve 72 yetişkin-erkek koğu bulunmakta olup toplamda 76 koğu mevcuttur. Kurumdaki toplam yatak sayısı ise 1696'dır.

² Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 01.02.2022 tarihli ve 169 nolu toplantısında alınan 2022/77 sayılı karar.

12. Her koğuş; bir adet ortak yaşam alanı (mutfak ve oturma alanı), tuvalet ve banyo bölümü, yatakhane bölümü ve bahçe/havalandırma bölümü şeklinde dört bölümden oluşmaktadır. Koğuş havalandırmaları 65,72m² - Banyo: 8,91m²- Ortak alanlar: 52,90 m²'dir.
13. Kurumun ısınması merkezi sistem (doğalgaz) ile sağlanmaktadır.
14. Kurumda; 4 süngerli oda (yumuşak oda), 4 aile görüş odası, 10 (6 kapalı + 4 açık) görüş odası, 16 kabinli 2 avukat görüş odası, 2 SEGBİS odası, basketbol sahası, voleybol sahası, kütüphane ile 14 derslik bulunmaktadır.
15. Kurumda 576 adet güvenlik kamerası bulunmaktadır. Kameraların görüş alanları; ziyaretçi kabul alanı, cezaevi giriş-çıkış, idari kat, koridorlar ve maltalar, müşahede odaları, atölyeler, kapalı açık spor sahaları, mahkûm kabul birimi, revir birimi, yemekhane, çatılar ve yan cephelerdir.

2.2.ÖZGÜRLÜĞÜNDEN MAHRUM BIRAKILAN KİŞİLER

16. 800 kişi kapasiteli olarak belirlenen Kurumda; ziyaret tarihi itibariyle 591 hükümlü, 221 hüküm özlü ve tutuklu olmak üzere toplam 812 mahpus³ barındırılmaktadır.
17. Ayrıca Kurumda; 2 engelli ve 83 yabancı, 20 kadın mahpus barındırılmakta olup çocuk mahpus bulunmamaktadır. Anne-mahpus yanında kalan çocuk sayısı ise 2'dir.
18. Ziyaret tarihinde İdare ve Gözlem Kurulu kararı ile tek kişilik odada kalan mahpus bulunmaktadır.

2.3.KURUM PERSONELİ

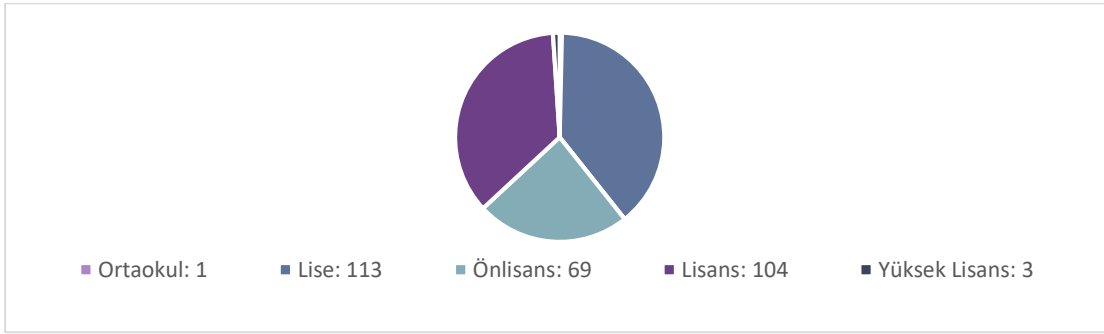
19. Kurum personeline ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

UNVANI	MEVCUT KADRO
Kurum Müdürü	1
Kurum İkinci Müdürü	2
Sayman	1
Öğretmen	3
Psikolog	2
Diş Tabibi (geçici görevli)	1
İdare Memuru	2
Teknisyen	8

³ Raporda yer alan "mahpus" kelimesi, ceza infaz kurumlarında özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hüküm özlü kelimelerinin her üçünü de barındıran çatı bir kavram olarak kullanılmıştır.

İnfaz Koruma Baş memuru	4
İnfaz Koruma Memuru	237
Bilgisayar İşletmeni	1
Hizmetli (geçici görevli)	1
Sağlık Memuru	2
Cezaevi Kâtibi	4
Şoför	10
TOPLAM	279

20. Kurum personelinin eğitim durumları aşağıdaki grafikte belirtilmiştir.

21. Kurumda bulunan personel meslek içi eğitimlerini almış ve hâlihazırda eğitimler devam etmektedir. Genel olarak alınan eğitimler; “İnfaz ve Koruma Memuru Yetiştirme, İyi Hal Uygulamaları, Eşik Puan ve Erken İyileştirme, Yetişkin BİSİS, UYAP Veri Girişi, Cezaevi Tabiplik Bürosu, Firar Önleme, Personel Destek, UYAP Mahkum Kabul Birimi, Emanet Eşya İşlemleri, Ziyaret Kabul İşlemleri” eğitimleridir.
22. Kurumda kadın infaz koruma memuru eksikliği olduğu İdarece dile getirilmiş ve Adalet Bakanlığında personel talebinde bulunulduğu kısa süre içerisinde kadın personellerin göreve başlayacağı ifade edilmiştir.

3.TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

3.1. YÖNETİM VE PERSONELİN TUTUMU

23. Kuruma kabul işlemlerinde; öncelikle mahpusun kimlik tespiti ve dosya kontrollerinin yapıldığı, eşya aramalarının kamera görüş açısında gerçekleştirildiği, üst araması sırasında mahpusa tek kullanımlık önlük verildiği ve Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik’in 34’üncü maddesine uygun şekilde; mahpuslara arama

elbisesi giydirilerek, önce bedenin üst kısmındaki giysilerin çıkarttırılıp giydirildiği; sonra aynı sürecin bedenin alt kısmındaki giysiler için de tekrarlanarak arama yapıldığı ifade edilmiştir.

24. Koğuşlarda bulundurulabilecek eşyaların, Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik uyarınca belirlendiği, buna ilaveten Kurum İç Yönergesinde de güvenlik tedbirleri dikkate alınarak, Kuruma girmesi yasak olmayıp kantinde satışı yapılan (havlu, bornoz, nevresim takımı, seccade, terlik, iç çamaşırı vb.) ürünlerin kargo veya ziyaretçi aracılığıyla getirilmesi halinde mahpusa verilmeyeceğine ilişkin ek düzenlenmenin bulunduğu İdarece belirtilmiştir. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde, aileleri tarafından kendilerine getirilmesi mevzuat kapsamında yasak olmayan eşyaların kendilerine verilememesine yönelik İdare tarafından ek kısıtlamaların getirildiği belirtilerek kantinde satılan benzer ürünlerin bazılarının fiyatlarının bütçelerini zorladığından bazılarının da kalitesi düşük olduğundan bahisle mağduriyet yaşadıkları hususu Heyetimizle paylaşılmıştır.
25. Kurumdaki sayımların, güvenlik ve gözetim servisi görevlilerinden oluşan ekipler tarafından 08.00 ve 20.00 saatlerinde olmak üzere günde iki kez, hava muhalefeti olmadığı zamanlarda genelde koğuş havalandırmalarında mahpuslar ayakta iken gerçekleştirildiği bilgisi alınmıştır.
26. Kurumda bulunan yabancı uyruklu mahpusların uyruk gruplarına özel olarak koğuş yerleşim planlarının yapıldığı ve bu kişiler ile tercüman vasıtasıyla iletişime geçilerek gerekli ihtiyaçlarının mevzuat çerçevesinde yerine getirilmeye çalışıldığı ifade edilmiştir.
27. İdarece; hamile, engelli ve hasta mahpusların sürekli gözlem altında tutuldukları, özel ihtiyaçları için de idare ve gözlem kurulu kararı ile para ödülü ve diğer ödüllerden faydalandırılarak infaz süreleri boyunca kendilerine sürekli yardımcı olunmaya çalışıldığı belirtilmiştir. Ayrıca Kurumda tutulan ve doğumu yaklaşan bir anne-mahpusun bulunduğu ve bu mahpusun doğacak çocuğu için dış kantin aracılığıyla kıyafet - havlu gibi ürünlerin İdare tarafından temin edilerek kendisine verildiği bilgisi alınmıştır.
28. Ekonomik olarak yardıma muhtaç mahpuslara Kurum İdare ve Gözlem Kurulu kararları ile maddi yardımların yapıldığı, bununla birlikte Kurum genel bütçesi marifetiyle de mahpuslara temizlik malzemesi ve diğer tüketim malzemelerinin temin edildiği, yine diğer dış kurumlar aracılığı ile alınan yardımların ilgili görevliler nezaretinde mahpuslara ulaştırıldığı ifade edilmiştir.
29. Kendisiyle görüşme yapılan bazı mahpuslar, Jandarma Bölük Komutanlığı tarafından gerçekleştirilen hastane sevk işlemleri sırasında “kemerlerinin çıkartılması, kelepçe takılması ve acele ettirilmeleri” gibi uygulama ve davranışlar dolayısıyla kimi zaman rahat hareket edemeyerek kıyafetlerini toparlayamamaları sonucunda hastanedeki sivil insanların içinde hoş olmayan görüntü ve durum ile karşı karşıya kalabildiklerini belirtmişlerdir. Bu durumun mahpusları manevi açıdan etkileyebileceği değerlendirildiğinden Kurum dışına çıkarılacak mahpusların gerekli hazırlıkları

(genellikle giyim ve aramalar konusunda) yapmaları için kendilerine makul bir zaman tanınarak nakil esnasında acele ettirilmemeleri konusuna özen gösterilmesi gerektiği kanaati bulunmaktadır.

30. Kurum İdare ve Gözlem Bürosu tarafından, Kuruma kabulü yapılan mahpuslar hakkında ilk gözleme tabi tutma-tutmama kararları verilmektedir. Mahpusların Kurumda tutulduğu süreçte ilgili servislerden gelen puanları birleştirilerek dönem ve gelişim puanlarının hesaplanmakta, hakkında değerlendirme yapılacak mahpusun ilgili gözlem değerlendirme raporları, gelişim değerlendirme raporları, risk değerlendirme raporları, puanlama icmal tablosu, infaz dosyası gibi belgeleri hazır edilmekte ve mahpusun işlemleri hakkında gerekli yazışma ve araştırmalar yapılmaktadır. Altı ayda bir yapılan dönem değerlendirmelerinin kurul gündemine dâhil edildiği, mahpusların değerlendirme sonucunda aldıkları puanları ile sonuç kararlarının kendilerinde tebliğ edildiği, üç dönem (on sekiz ay) sonunda alınan puanlara göre gelişim puanı sonucuna ulaşıldığı ve bu puana göre de erken iyileştirme, muhtemel açığa ayırma, muhtemel denetimli serbestliğe ayırma, koşullu salıverme veya denemeye tabi tutma kararlarının hazırlandığı bilgisi verilmiştir. Hükümlü ve tutukluların suç türlerine, suç sürelerine, suç çeşitleri ve örgütsel durumlarına göre gruplandırılmaları Büro tarafından yapılmaktadır.
31. Emanet Para Birim, Kuruma getirilen mahpusların yanlarındaki şahsi paralarını ve kıymetli eşyalarını teslim alarak mahpus adına açılan hesaplarda kayıt altında söz konusu değerleri muhafaza etmektedir. Kuruma giren mahpusların yanlarında para taşımaları yasak olduğundan her türlü para giriş-çıkış işlemi bu birim tarafından yapılmaktadır. Mahpuslar kendi hesaplarında Bakanlık tarafından belirlenen limit dâhilinde 1.000 TL kadar harcama yapabilmektedir.

3.2. FİZİKSEL KOŞULLAR

32. Kurumda kapalı görüş salonları, avukat görüşme salonları, blok koridorları gibi sürekli aktif kullanım alanlarının günlük olarak temizliğinin yapıldığı, Kurum içerisinde detaylı ve genel temizliğin de her hafta sonu rutin gerçekleştirildiği, temizlik yapılırken ihtiyaç duyulan deterjan ve ekipmanların genel bütçe tarafından karşılandığı bilgisi alınmıştır.
33. Kuruma ayda bir kez böcek (haşere) ilaçlamasının yapıldığı belirtilmiş olup ilaçlamaya ilişkin evraklar Kurum İdaresinden istenmiş ve rutin olarak ilaçlamanın yapıldığı anlaşılmıştır.
34. Kurumun su ihtiyacı sondaj kuyusu ile karşılanmakta ve koşullarda barındırılan mahpus başına günlük 150 litre soğuk su verilmektedir. Sıcak su ise kişi başı günlük 50 litre olarak verilmektedir. Tüketim kotası aşılmadığı takdirde her gün 24 saat soğuk ve her gün 1 saat sıcak su kullanım imkânı bulunmaktadır.
35. Kurumun şebeke suyu analizlerinin, düzenli olarak her ay alınan numunelerle İl Sağlığı Müdürlüğü Laboratuvarlarında yaptırıldığı görülmüştür.

36. Mahpusların havalandırma süreleri ve bahçe kapılarının açılıp kapanma saatleri Kurum İç Yönergesi ile belirlenmiştir.⁴
37. İdare tarafından, Kurumun coğrafi konumu nedeniyle sis çökmesi sonucunda koğuş havalandırmalarında bulunan kameraların bazen kayıt alamadığı ifade edilmiştir. Ayrıca Heyetimiz tarafından kamera kayıt odası gezilmiş ve çalışmayan kameraların bulunduğu gözlemlenmiştir. Söz konusu durumun sebebi İdareye sorulmuş ve sorunun teknik bir arızadan kaynaklandığı, arıza tutanaklarının tutularak ilgili şirkete bildirildiği bilgisi alınmıştır. 15- 20 gündür devam eden arıza konusunda ilgili şirketin sorunu çözümede başarısız olduğu ve kamera sistem altyapısı için yeni bir ihaleye çıkıldığı hususları da eklenmiştir.
38. Mahpusların kendilerine ve diğer mahpuslara zarar vermesini önlemek için tutuldukları ve 24 saat kamera ile izlenen dört adet süngerli (yumuşak oda) bulunmaktadır.
39. Kurumdaki berberhane, genel bütçe birimine bağlı olarak mahpusların talepleri doğrultusunda ücretsiz olarak hizmet vermektedir.
40. Mahpusların taleplerine istinaden kirli kıyafetlerinin çamaşır fileleri ile toplanarak bu işle görevli memurlar eşliğinde Kurum çamaşırhane bölümüne getirilip yıkanmaktadır. 8 kg çamaşır yıkama ve kurutma işlemi için toplamda 7,50 TL ücret alınmaktadır.
41. İdare tarafından, Kurum koridorlarında bulunan mahpusların kullanımına tahsis edilen telefonların bakımlarının düzenli şekilde yapılarak arıza bildirimlerinin hemen değerlendirildiği belirtilmiştir.
42. Kapalı-açık görüş mahalleri, avukat görüş odası ve SEGBİS görüşmelerinin yapıldığı odalar Heyetimiz tarafından gezilmiş; odaların yeterli fiziki koşullara ve görüşme gizliliğini sağlayacak şekilde ses yalıtımlarına sahip oldukları gözlenmiştir.
43. Ziyaret sırasında KOAH hastası bir mahpusla görüşülmüş ve kendisinden “Kurumda kendi suç türünde sigara içilmeyen koğuş bulunmadığından sigara içen mahpuslarla birlikte tutulduğu ve bu durumun sağlık problemlerinin artmasına yol açtığı” şikâyeti alınmıştır. Söz konusu durum İdare ile paylaşılmış ve koğuş düzeni hakkında gerekli çalışmaların yapılabileceği bilgisi edinilmiştir.

⁴ “Havalandırma bahçelerinin kapıları sabah sayımından yarım saat önce açılır, akşam havanın kararmasından yarım saat önce kapatılır. Bu kapıların açılıp kapatılmaları, sayım saatlerine ve mevsim şartlarına göre düzenlenir. Olağanüstü durumlar ile mahkemeler ve disiplin kurulunca verilen hücre cezalarının infazı bakımından kapıların açılıp kapanması ayrıca düzenlenir. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını infaz eden hükümlüler, günde bir saat olmak üzere 09:00-17:00 saatleri arasında açık havaya çıkartılır. Risk ve güvenlik gerekleri ile iyileştirme ve eğitim çalışmalarında gösterdiği gayret ve iyi hale göre, ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsünün kendisiyle aynı ünitelerde kalan diğer ağırlaştırılmış müebbet hükümlüleriyle günde bir saate kadar havalandırma bahçesine birlikte çıkabilir. Ağırlaştırılmış hapis cezasını infaz eden hükümlülerin, risk ve güvenlik gerekçeleriyle iyileştirme ve eğitim çalışmalarında gösterdiği gayret ve iyi hale göre idare ve gözlem kurulu kararıyla açık havaya çıkma süresi üç saate kadar uzatılabilir.”

3.3. BESLENME- KANTİN

44. Kurumun yemekleri, Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen günlük iaşe bedeli göz önünde bulundurularak, haftalık yemek listesine göre Açık Ceza İnfaz Kurumu mutfağında hazırlanmaktadır. Kuruma teslim edilen yemeklerin dağıtımı koğuştta kalan mahpus sayısına göre belirlenmekte ve görevli memur eşliğinde koğuştlara dağıtımı gerçekleştirilmektedir.
45. İdarece, Kurumda hasta-mahpuslar için ayrı bir diyet menüsünün hazırlanmadığını, sadece raporu bulunan mahpuslara bazı zamanlarda ek diyet ürünlerinin verilebildiği aktarılmıştır.
46. Görüşülen tansiyon hastası bir mahpus, tüm hastalara aynı yemeğin çıkartılmasından şikâyetçi olmuştur. Yine şeker hastası bir mahpus da yemek dışında İdarece verilen ek diyet ürünlerinin de tek tip hasta profiline uygun olduğunu dile getirmiştir.
47. Heyetimizce Kurumda öğle yemeği yenilmiş ve ziyaret tarihindeki menünün yeterli olduğu görülmüştür. Bununla birlikte aylık menü listesindeki çeşitliliğin de uygun olduğu değerlendirilmiştir.
48. Kurumda, mahpusların ihtiyaçlarını karşılayabileceği bir adet kantin bulunmaktadır. Mahpusların personele iletildiği ihtiyaçlarını içeren listelerdeki ürünler, görevlilerce kantinden temin edilerek mahpuslara ulaştırılmaktadır.
49. Kurum kantininde haftalık olarak, sebze halinden getirilen meyve sebzelerin de satışı yapılmaktadır. Kantinde Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik'in 15'inci maddesine istinaden oda ve eklentilerinde stok oluşturmayacak, kişi ve toplum sağlığını tehdit etmeyecek ve Kurum güvenliğini tehlikeye düşürmeyecek tarzda ürünler satıldığı ifade edilmiştir. Heyetimiz tarafından, kantin fiyat satış listesi incelenmiş olup ürün fiyatlarının dış piyasa ile uyumlu olduğu tespit edilmiştir.
50. İdareden, boncuk ve ip malzemelerinin kantine alınması konusunda şiş ve tığ gibi kesici delici aletlerin çoğalması ve bunların yanlış kullanılmasına sebep olduğu görüldüğünden tığ satımı ve bulundurulmasının yasaklandığı bilgisi alınmıştır. Mahpusların talepleri doğrultusunda kantinde masa örtüsü, televizyon, semaver ve pano satışının başlatıldığı da eklenmiştir.

3.4. SAĞLIK

a) Kurum Sağlık Hizmetleri

51. İdare tarafından, hastanelere sevk edilmesi gereken mahpus olması halinde Jandarma kolluk personeline bildirim yapıldığı ve ilgili mevzuat kapsamında birlik komutanlığınca belirlenen zamanda mahpusun sevk işlemlerinin gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.

52. Acil durumlarda gecikmeksizin 112 Acil Çağrı Merkezine bildirim yapılarak gerekli tıbbi müdahalenin yapıldığı ve lüzum görülmesi halinde mahpusun ambulansla hastaneye sevkinin gerçekleştirildiği aktarılmıştır.
53. Kurumun anlaşmalı olduğu eczanelere, mahpuslara reçete edilen ilaçlar gönderilmekte; eczaneden gelen ilaçlar Kurum sağlık memurunun yaptığı kontrollerin akabinde mahpuslara dağıtılmakta; riskli ve kontrol gerektiren ilaçlar ise görevli personel tarafından günlük öğün olarak hasta-mahpusa verilmektedir.
54. Heyetimizce revirdeki ilk yardım çantasını incelemiş ve laringoskop⁵ hariç gerekli tüm ekipmanların çantada yer aldığı tespit edilmiştir. Sağlık birimi memurları tarafından, laringoskop temini için talepte bulunulduğu ve yakın zamanda malzemenin temin edileceği bilgisi verilmiştir.
55. Görüşme yapılan mahpuslar, sağlık şikâyetlerinden dolayı yapılacak işlemler için dilekçe yazmaları ile birlikte sağlık hizmetlerine erişebildiklerini, bu anlamda sunulan hizmetten memnun olduklarını ifade etmişlerdir.
56. Kurumda bulaşıcı hastalıklara karşı gerekli tetkik ve tedavilerin düzenli bir şekilde sürdürüldüğü, Kurumda görevli aile hekimi tarafından salgın hastalık şüphesi olan mahpusların muayenelerinin yapıldığı ve hekimin gerek görmesi halinde hasta-mahpusun derhal devlet hastanesinin ilgili polikliniklerine sevk işlemlerinin yapıldığı bilgisi verilmiştir. Ayrıca Tüberküloz taraması için her yıl Kilis İl Sağlık Müdürlüğü ve Kilis Verem Savaş Dispanseri ile koordineli bir şekilde Kuruma mobil tarama araçlarının geldiği öğrenilmiştir.
57. Kronik hastalığı bulunan mahpusların ilaçlarının eksiksiz ve bekletilmeden kendilerine verildiği ve düzenli tıbbi tahlillerinin yapıldığı, hastalıklarının son durumu hakkında değerlendirmelerin zamanında yapıldığı ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra gerekli hallerde kronik rahatsızlığı - engeli bulunan veya 65 yaş üstü mahpuslar için ceza tehiri işlemlerinin başlatıldığı eklenmiştir.
58. Heyetimizce koşullardan birinde engelli ve yaşlı bir mahpusla görüşme gerçekleştirilmiş ve mevcut durumunun ciddiyeti nedeniyle kişinin sağlık durumunun ceza infaz kurumunda kalmaya elverişli olup olmadığına ilişkin İdareden bilgilendirme talebinde bulunulmuştur. Mahpusun ceza tehiri işlemlerinin başlatıldığı, ancak Şanlıurfa Mehmet Akif İnan Eğitim ve Araştırma Hastanesi Sağlık Kurulu raporu ile rehabilitasyon tipi ceza infaz kurumuna naklini gerektiren bir durum olmadığı şeklinde karar alındığı, Kilis Devlet Hastanesi sağlık kurulu tarafından da mahpusun cezaevinde kalmasında sakınca olmadığına yönelik karar verildiği bilgisine ulaşılmıştır. İdare tarafından, hasta-mahpusun ilgili evrakları Heyetimize teslim edilmiştir.

⁵ Laringoskopi, boğazın bir parçası olan larinksin endoskopisidir. Örneğin vokal kıvrımlar ve glotis hakkında bir görüş elde etmek için kullanılan tıbbi bir prosedürdür.

59. Kurumda açlık grevine veya ölüm orucuna giden mahpuslar hakkında derhal Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne bilgi verildiği, greve giden mahpusların buldukları odalardan alınarak başka odalara konuldukları, güvenlik ve gözetimleri için ilgili birimlere gerekli talimatların yazıldığı, sağlık görevlileri tarafından açlık grevine devam eden mahpusların her gün muayeneleri yapılarak günlük boy kilo ölçümlerinin ve tansiyon ölçümlerinin takip edildiği, Psiko-sosyal servis görevlileri ile Kurum İkinci Müdürünün greve başlayan mahpuslarla görüşmeler gerçekleştirerek bu kişileri açlık grevinden vazgeçmeleri için ikna etmeye çalıştıkları ifade edilmiştir. Mahpusların açlık grevinde oldukları süre boyunca Kurum tabibinin vermiş olduğu reçetede belirtilen yiyecek ve içecekler derhal temin edilerek bu kişilere verildiği, yine grevdeki mahpuslara her öğün yemek teklifi yapıldığı, yemek almadıkları takdirde ise tutanak tanzim edildiği, hayati tehlikelerinin bulunması halinde de isteklerine bakılmaksızın acil olarak hastaneye sevk edildikleri bilgisi verilmiştir. Ziyaret tarihinde Kurumda açlık grevi ve ölüm orucunda olan mahpus bulunmamaktadır. 2022 yılı içerisinde üç mahpus, koğuş değişikliği talepli açlık grevine gitmiş olup kısa süreler sonrasında (14-15-2 günlük süreler ile) grevlerine son vermişlerdir.

b) COVID-19 Salgınına Yönelik Alınan Tedbirler

60. Ceza infaz kurumlarının mevcutlarının azaltılması amacıyla yürürlüğe konulan 7242 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'a istinaden pandemi tedbirleri kapsamında şartları tutan hükümlüler izne gönderilmiştir. Ayrıca ilgili yasa çerçevesinde mahpusların suç niteliklerine göre açık ceza infaz kurumlarına ayrılmalardaki nakil şartları bir yıl öne alınmış ve söz konusu koşulları sağlayan mahpuslara erken nakil imkânı tanınmıştır.
61. İdare tarafından, personel ve mahpuslara pandemi hakkında bilgilendirmelerin yapıldığı, Kurum personelinin sosyal mesafe kurallarına riayet etmeleri ve gerekli hijyen koşullarını sağlamaları amacıyla eğitim ve konferanslar verildiği, koğuşlardan çıkan her mahpus için maske ve eldiven kullanımının sağlandığı, sık sık (koğuşlar, ara koridorlar, odalar, tuvaletler ve gerekli olan her yere) dezenfekte işlemi yapıldığı ifade edilmiştir.
62. Bakanlık bünyesinde çalışan infaz koruma memurlarının 15.11.2021 tarihi itibarı ile karantina nöbeti uygulamasına son verildiği aktarılmıştır.
63. Kuruma alınmalarından önce mahpuslara kolluk kuvvetleri tarafından PCR testi yaptırılmakta ve 14 günlük karantina sistemi uygulanmaktadır. Hastane ve adliye gibi yerlere gidip gelen mahpuslara ise 5 günlük karantina uygulanmaktadır. Mahpuslardan belirti gösterenlere, doktor muayenesi yapıldıktan sonra uygun görülmesi halinde PCR testlerinin yaptırılmakta ve test sonucu pozitif çıkan mahpuslar ayrı bir koğuşta 10 gün karantinaya alınmaktadır.

64. Görüşme yapılan mahpuslardan bazıları, Kurumda devam eden hastane dönüşünde karantina uygulanması sebebiyle hastaneye sevk taleplerinden imtina ettiklerini belirtmişlerdir.
65. Bulaşın önlenmesi amacıyla dezenfeksiyon malzemeleri, eldiven ve maske temini yapıldığı ve Kurum genelinin pandemi boyunca haftada iki kez ilaçlandığı, iki kez de dezenfekte edildiği bilgisi alınmıştır.
66. Özellikle pandemi dönemi tedbirleri nedeniyle idare ve idari kısımda görev yapan personelin ceza infaz kurumunun iç kısmına girişlerinin azaltılması sonucunda yönetsel aksaklıkların meydana geldiği tespitinin akabinde zikredilen aksaklıkların azaltılması amacıyla idari faaliyetlerin merkezi yayın üzerinden mahpuslara duyurulmaya başlandığını ifade edilmiştir.
67. Kurumdaki mahpuslardan talebi olan ve Sağlık Bakanlığının sisteminde aşı onay kodu bulunanların COVID-19 aşuları yaptırılmıştır. İdarece, yabancı uyruklu mahpuslar için Kilis İl Göç Müdürlüğü ile irtibata geçilerek geçici kimlik kartlarının alınmasının akabinde bu kişilerin aşularını olabildikleri belirtilmiştir. İlaveten geçici kimlik numaraları bulunan yabancı uyruklu mahpusların aşı olabilmelerine imkân veren onay kodunun verilebilmesi için Kilis İl Sağlık Müdürlüğü ile görüşüldüğü ve Müdürlükten; *“İl onay kodlarının sisteme geç düştüğü ve bu nedenle onay kodunun verilmesi sürecinde sistemden kaynaklı gecikmelerin yaşandığı, söz konusu soruna ilişkin Sağlık Bakanlığına yazı yazıldığı”* cevabının alındığı hususları ifade edilmiştir.

3.5. PSİKO-SOSYAL SERVİS HİZMETLERİ

68. Psiko-Sosyal Servisin sunduğu hizmetler; mahpuslarla bireysel görüşmeler yapmak, grup çalışmaları yapmak, gözlem ve sınıflandırma formu düzenlemek, durum bildirim formu düzenlemek, ruhsal takip görüşmeleri yapmak ve kriz anından sonra takip görüşmeleri gerçekleştirmektir.
69. BİSİS⁶, üç aşamadan oluşmaktadır. Proje kapsamında ilk olarak, Kurum kabul biriminde görevli ve eğitilmiş infaz ve koruma memuru tarafından “ARDEF- Kurum Kabul Formu” doldurulmakta, sonrasında Psiko-Sosyal Yardım Servisinde görevli ve eğitilmiş infaz ve koruma memuru tarafından da “ARDEF- Psiko-Sosyal Memur” formu doldurulmakta ve son olarak Psiko-Sosyal Yardım Servisinde görevli psikolog ve/veya sosyal çalışmacı tarafından “Psiko-Sosyal Uzman Formu”

⁶ Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından ruh sağlığı problemleri olan hükümlü/tutukluların personel tarafından erken dönemde tanınması ve psiko-sosyal yardım ve sağlık servisi personelinin eğitimi amacıyla “*Ceza İnfaz Kurumlarında Ruh Sağlığı ve Bağımlılık Hizmetlerinin İyileştirilmesi Projesi*” geliştirilmiş, bu proje kapsamında “*Araştırma Değerlendirme Formu*” (ARDEF) ve “*Yapılandırılmış Ruhsal Değerlendirme ve Bireysel Müdahale Programı*” (YARDM) oluşturulmuştur.⁶ Ruhsal sorunların ve bağımlılık ile ilgili sorunların önlenmesi, rehabilite edilmesi veya tedavisi için de ceza infaz kurumlarında en sık görülen 26 farklı ruhsal ve davranışsal sorunlar için “*Bireysel Müdahale Programları*” (BİSİS) geliştirilmiştir.

doldurularak hükümlünün risk ve ihtiyaçları belirlenmektedir. Sonuçlara göre her hükümlü-tutuklu için bireyselleştirilmiş psiko-sosyal destek ve müdahale programı hazırlanması gerekmektedir.

70. Kurum Psiko-Sosyal Servisi tarafından Kuruma yeni gelen mahpuslarla azami ilk üç gün içinde geçici kabul bölümünde bireysel görüşme gerçekleştirilmekte, bu görüşmede Servisin tanıtımı ve mahpusun piko-sosyal hizmete nasıl ulaşabileceğine dair bilgilendirmeler yapılmaktadır. Mahpusun varsa önceki rahatsızlıkları, gördüğü tedaviler ve bağımlılıkları gibi bilgilerin toplanmaktadır. Ayrıca Kuruma giriş yapan mahpusun mesleği konusunda bilgi alınarak Kurumda bulunan iş yurdu ve mesleki eğitim atölyelerine yönlendirmeler de yapılmaktadır.
71. Yukarıdaki hizmetlerin yanı sıra Servisin gerekli görmesi halinde mahpusların aile üyeleri ile irtibata geçerek mahpusların sorunlarının çözüme kavuşturulmasına yardımcı olmaya çalıştığı, mahpusların salıverilme sonrasında sosyal hayata adaptasyonları için planlamaların hazırladığı bilgisi verilmiştir. Ayrıca Kurum personelinin sorunlarının tespiti ve çözümü için de çalışmalar yürütüldüğü eklenmiştir.
72. Ziyaret sırasında heyetimizce Kurumdaki psikolog bireysel görüşme odası gezilmiş ve odanın duvarındaki açıkta bulunan tabloda risk grubundaki mahpusların bilgilerinin yer aldığı panonun bulunduğu görülmüştür. Hasta mahremiyeti ilkesi bakımından uygun olmadığı değerlendirilen söz konusu uygulamadan vazgeçilmesi gerektiği hususu İdareye iletilmiştir. Ziyaretimizin akabinde İdare tarafından odadaki bu panonun duvardan kaldırıldığı Kurumumuza bildirilmiştir.
73. Psiko-Sosyal Servisin mahpuslarla bireysel görüşmelerini bir idari memur gözetiminde gerçekleştirdiği ve yalnızca mahpusların talebi üzerine ve mahrem konuların konuşulacağı durumlarda memurun oda dışına çıkartıldığı belirtilmiştir. Ancak mevcut uygulamanın sadece tehlike arz eden mahpuslar ile görüşme yapılması sırasında kullanılmasının uygun olacağı yahut tehlike halini bertaraf etmek üzere psikoloğun masasının kapı önüne alınması gibi alternatif önlemlerin hayata geçirilebileceği kanaati bulunmaktadır. Zira etik - hasta gizliliği standartları bağlamında şu anki haliyle gerçekleştirilen görüşmelerde etkili sonuç ve tedavinin elde edilemeyeceği değerlendirilmektedir. (Gizliliğin korunması zorunluluğu ilkesi) ⁷

3.6. EĞİTSEL, SOSYAL, KÜLTÜREL, MESLEKİ VE SPORTİF FAALİYETLER

74. Kurum kütüphanesinde 3033 kitap bulunmaktadır. Mahpuslar dilekçe ile başvurmak suretiyle kütüphaneden faydalanabilmektedir. Son bir yılda 590 mahpus kütüphaneden faydalanmıştır. Ek olarak, Kilis İl Halk Kütüphanesinden de kitap temini yapılabilmektedir. Heyet tarafından Kurum Kütüphanesi gezilmiş ve kitapların arasında çeşitli dillerde (İngilizce, Fransızca) Kur'an-ı Kerim

⁷ Türk Psikologlar Derneği'nin 18 Nisan 2004 tarihinde yapılan 27. Olağan Genel Kurulunda kabul edilen Etik Yönetmeliği.

olduğu ve görme engellilerin okuyabileceği şekilde Braille alfabesinde de dini kitapların bulunduğu görülmüştür.

75. Kurumdaki mahpuslar on beş günde bir (üç tane Kurum kütüphanesinden ve bir tane de İl Halk Kütüphanesinden) kitap talep edebilmektedir.
76. Kurumda eğitim ve öğretim faaliyetleri kapsamında öğrenimine devam eden mahpuslara ilişkin sayısal bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

ÖĞRENİM	MAHPUS SAYISI
Açık Öğretim Ortaokul	37
Açık Öğretim Lise	131
Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi	18
Erzurum Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi	8
İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesinde	8

77. Ziyaret sırasında eğitim sınıfında ders çalışan bir mahpusla karşılaşılmış, kendisine eğitim hizmetleriyle ilgili memnuniyeti sorulmuştur. Mahpus, üniversite sınavına hazırlandığını, eğitimine destek amaçlı kaynak kitapları temin etmesinde Kurumun kendisine yardımcı olduğunu ve bu durumdan oldukça memnun olduğunu dile getirmiştir.
78. İdare tarafından, Kurumda eğitim faaliyetlerinin yanı sıra mesleki kursların da mevcut olduğu ifade edilmiştir. Bu çerçevede; İl Halk Müdürlüğü ile iş birliği yapılmış ve İl Halk Müdürlüğünden Kuruma gelen kursların hocaları ile sanatsal mozaik kursu (yörede var olan bir sanat türü), ahşap el sanatları, bilgisayar kursu faaliyetlerine başlamıştır. Ayrıca, İl Tarım ve Köy İşleri Müdürlüğü ile iş birliği halinde küçükbaş hayvancılık kursu açılmasının planlandığı ve bu bağlamda resmi yazışmaların yapıldığı hususu İdarece aktarılmıştır.
79. Ceza infaz kurumlarında yürütülen iş yurdu çalışmalarının temel amacı; meslek sahibi olan mahpusların sahip oldukları meslekleri koruyup geliştirmek, meslek sahibi olmayan mahpusların meslek ve sanat öğrenmelerini sağlamaktır. Mahpusların bizzat mesleğini uygulaması sağlanarak mesleki tecrübeleri arttırılmakta, yine iş yurtlarında çalışan mahpusların ekip çalışması, iletişim, zaman yönetimi gibi becerileri geliştirilmektedir. Bu çerçevede Kurum İş Yurdu Müdürlüğü bünyesinde bulunan ve pandemi sürecinde de faaliyet gösteren (kapalı iç kantin, açık iç kantin, kapalı dış kantin, açık çay ocağı, helva- fırın, terzi, çamaşırhane) iş kolları bulunmaktadır. Kurum iş yurdu atölyelerinde toplam 28 mahpus çalıştırılmaktadır.
80. Milli Eğitim Bakanlığı ile imzalan protokol kapsamında Kurumda devam eden kurslara katılım sağlayan mahpusların sayıları aşağıdaki tabloda belirtilmiştir:

KURS	KATILIM SAĞLAYAN MAHPUS SAYISI
Sanatsal Mozaik Kursu	12
Bilgisayar İşletmenliği Kursu	12
Selülozik Boya Kursu	12
Ahşap Tasarım Kursu	12

81. Kurumda iki adet açık bir adet de kapalı spor salonu bulunmaktadır. Tüm mahpusların haftada bir saat açık spor salonuna, iki haftada bir saat ise kapalı spor salonuna çıkartılmaktadır.
82. İdarece, pandemi nedeniyle durdurulan kültürel ve mesleki kursların tekrar faaliyete geçirildiği, pandemi döneminde kursların eksikliğini hissettirmemek adına mahpuslar için Kuruma özel bir dijital televizyon yayın platformu üyeliği alınarak sinema ve belgesel kanallarının koğuşlarda izlenilebilmesinin sağlandığı, ayrıca bu dönemde koğuşlarda ek sinema ve kitap okuma etkinliklerinin düzenlendiği dile getirilmiştir.
83. Mahpuslardan biri kurum bünyesinde okuma yazma kursu açılması talebinde bulunmuştur. İdari, konu hakkında kişinin hali hazırda bilgisayar kursu öğrencisi olarak yaygın eğitim aldığını ve okuma yazma bilmeyen birinin bu kursu alamayacağını ifade ederek kurum bünyesinde açılacak olan tamamlayıcı kurslar hakkında şikâyette bulunan mahpusa katılım ve bilgilendirme konularında öncelik tanınacağı hususunu Heyetimize iletmiştir.
84. Ceza İnfaz Kurumlarında eğitim birimine bağlı faaliyet gösteren manevi rehberlik, Adalet Bakanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığı arasında imzalanan protokol kapsamında 03.12.2019 tarihi itibariyle ayrı bir birim olarak yapılandırılmıştır. Birimde, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından görevlendirilen cezaevi vaizi ve görevlendirme ile Kurum dışından gelen din görevlileri bulunmaktadır. Birimin faaliyetleri arasında; koğuş ziyaretleri yapmak, dini ve milli günlerde mahpuslara yönelik konferanslar düzenlemek, mahpusların manevi gelişimine katkıda bulunmak üzere merkezi yayın üzerinden dini içerikli film, sunu ve video konferans gösterimi hazırlamak ve mahpusların talebi halinde Hafızlık ve Kur'an-ı Kerim Kursları açmak bulunmaktadır.
85. Mahpusların günlük yazdıkları dilekçelere istinaden Manevi Rehberlik Birimi tarafından görüşme odalarında bireysel görüşmeler de gerçekleştirilmektedir. Birim tarafından, koğuşlara Kur'an-ı Kerim, Yasin, seccade, takvim, dini kitap ve Diyanet Dergileri dağıtıldığı; ayrıca dini gün ve gecelerde tüm koğuşlara gül suyu - lokum ikramlarında bulunulduğu, anne mahpus yanında kalan çocuklara kıyafet ve oyuncak hediye edildiği bilgisi verilmiştir.
86. Kurum Manevi Rehberlik Birimi tarafından gerçekleştirilen faaliyetler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Bireysel Görüşme	952
Materyal teslimi	178
Hatim	37
Konferans	3
Film	1
Sunu	2
Koşuş Ziyareti	27

3.7. ŞİKÂYET PROSEDÜRLERİ

87. Son bir yıl içerisinde mahpus kabulündeki aramalara ilişkin herhangi bir şikâyet bulunmadığı anlaşılmış, mahpuslarla yapılan görüşmelerde arama işlemleri hakkında bir şikâyet olmamıştır. Kurumda, son bir yılda işkence ve kötü muamele iddiasıyla 6 mahpusun şikâyette bulunduğu öğrenilmiştir.
88. Kurumdaki personel hakkında disiplin amirliğince yürütülen disiplin soruşturmalarının mevcut olduğu ve soruşturmaların sonuçlanmasına müteakip Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne bilgi verildiği belirtilmiştir. Ziyaret tarihinde Kurumda idari yönden işlem yürütülen 3 personel olduğu bilgisi verilmiştir.
89. Mahpuslarca kaleme alınan dilekçeler hafta içi her sabah sayım gerçekleştiren personele kameraların görebileceği bir alanda teslim edilmekte, teslim edilen dilekçeler baş memurluk biriminde ilgili birimlere ayrıldıktan sonra birimlerce yapılan değerlendirme sonucundaki olumlu veya olumsuz işlemler hakkında mahpuslara geri dönüş yapılmaktadır. Kurumdaki dilekçelerin genellikle mahpusların dava dosyalarına veya Kurum sağlık servisi hizmetlerine ilişkin olduğu anlaşılmıştır.
90. İdare tarafından, Kurumda son bir yıl içerisinde mahpuslara verilen disiplin cezaları şu şekildedir:

Kınama	23
Bazı Etkinliklerden Alıkoyma	19
Ücret Karşılığı Çalıştırılan İşten Alıkoyma	3
Haberleşme Kısıtlaması	19
Ziyaretçi Kısıtlaması	47
Hücreye Koyma (1-10 gün)	113
Hücreye Koyma (10-20 gün)	20

Ayrıca 130 mahpusa disiplin cezası verilmesine yer olmadığı kararı verilmiştir.

3.8. DIŞ DÜNYA İLE ETKİLEŞİM

91. Kurumda açık veya kapalı görüşler, pandemi tedbirleri kapsamında Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün her aybaşında ceza infaz kurumlarına gönderdiği, görüş sayısı ve ziyaretçi sayısını bildiren görüş izni konulu yazılara istinaden yaptırılmaktadır. 01.03.2022 tarihinden itibaren Kurumdaki görüşler; ayda bir defa açık- üç defa da kapalı görüş şeklinde gerçekleştirilmektedir. Kurumdaki kapalı görüşler; yarım saatten az, bir buçuk saatten fazla olmayacak şekilde ve mahpusların buldukları koğuşların ziyaret gün ve saatinde yaptırılmaktadır.
92. Kurumun açık görüş alanı Heyetimizce gezilmiş, duvarlarda COVID-19 hakkında bilgilendirici ve temizlik konusunda yönlendirici posterlerin asılı olduğu gözlenmiştir. Ayrıca duvarda asılı olan plastik kutuda da sivil izleme kurumları hakkında broşürlerin bulunduğu görülmüştür.
93. Kurumda 01.03.2022 tarihinde “Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi” (ACEP) kapsamında görüntülü görüşme sistemine geçilmiştir. ACEP projesi kapsamında Türk Telekom A.Ő. ile 11 Mayıs 2020’de on yıllık süreli yapılan anlaşma sonucunda tüm koğuşlara görüntülü görüşme kabini konulmuştur. Ziyaret tarihinde görüşülen mahpuslar henüz bir kez aileleriyle görüntülü konuşabildiklerini ifade etmişlerdir. Söz konusu projenin Kurum bünyesinde hayata geçirilmesi iyi uygulama örneği olarak değerlendirilmektedir. Ancak ziyaret tarihi itibarıyla internet altyapısında yaşanan sorun nedeniyle cihazlardan bir kısmının çalışmadığı da Heyetin tarafından gözlemlenmiştir. Mahpuslar parmak izi ile İdareye verdikleri bir irtibat kişinin telefon numarası üzerinden görüntülü görüşebilmektedir. Ayrıca mahpuslarla yapılan görüşmeler neticesinde; görüntülü konuşmanın koğuş içinde açık bir alanda yapılabilmesi nedeniyle konuşulanların koğuştaki diğer mahpuslarca duyulabildiği ve bu durumdan rahatsız oldukları şeklinde şikâyetlerin mevcut olduğu görülmüştür.
94. Kurumda dört adet aile odası (pembe oda) bulunmaktadır. COVID-19 pandemi tedbirleri kapsamında odaların iki yıldır kullanılmadığı İdarece dile getirilmiştir. Kurumda evlenen çift-mahpusla yapılan görüşmede çiftin aile odasını kullanma talepleri olmuştur. Fakat İdare, mevzuat gereği tedbirler kapsamında odanın kullandırılmadığını belirtmiştir.
95. Kurumda tutulan mahpusların talep ettikleri günlük gazeteleri kantinden ve aylık yayınlanan dergileri dış kantin yoluyla alıp okuyabildikleri öğrenilmiş, bunun yanı sıra ziyaretçileri tarafından getirilen veya posta yolu ile gönderilen ders kitaplarının (fotokopiler hariç) incelenerek kendilerine verildiği belirtilmiştir.
96. Koğuş televizyonlarında 25 adet TV kanalının bulunduğu; ancak farklı dilde kanalların mevcut olmadığı anlaşılmıştır. Görüşülen yabancı uyruklu mahpuslardan birisi kanal listesine Arapça yayın yapan kanalların da eklenmesi isteğini Heyetimize iletmiştir.

4. DEĞERLENDİRME

97. Ziyaretin gerçekleştirilmesinde, ziyaret süresince her türlü kolaylığın sağlanmasında, ziyaretin bitimine müteakip İdare ile yapılan görüşmelerde acil olarak iletilen tavsiyelerin yaşama geçirilmesi için devam eden diyalog süreci ile işkence ve kötü muamelenin önlenmesi için gerekli iş birliğine yönelik Kurum İdaresinin açık tutumu tarafımızca olumlu olarak değerlendirilmiştir.

98. Ziyaret Heyeti tarafından Kurum genelinde iyi uygulama örneği olarak değerlendirilen konular aşağıda belirtilmiştir:

- a) İdare ve gözlem kurulu kararı ile mahpusların para ödülü ve diğer ödüllerden faydalandırılarak infaz süreleri boyunca kendilerine sürekli yardımcı olunmaya çalışılması,
- b) İdare tarafından Kurumda tutulan ve doğumu yaklaşan anne-mahpusun doğacak çocuğu için kıyafet yardımı yapılması,
- c) Psiko-sosyal Servisin gerekli durumlarda mahpusların dışarıda bulunan aileleri ile irtibata geçerek mevcut sorunlara çözüm araması, ayrıca mahpusların salıverilmeleri sonrasında sosyal hayata adaptasyonları için planlamaların oluşturması,
- d) İdari faaliyetlerin merkezi yayın üzerinden duyurularak mahpusların Kurumdaki faaliyetler hakkında bilgi sahibi olmalarının sağlanması,
- e) Üniversite sınavına hazırlanan mahpusların eğitimine destek amaçlı kaynak kitapların temin edilmesine yardımcı olunması,
- f) Kurumdaki mahpuslara ACEP projesi kapsamında yakınları ile görüntülü görüşme imkânının sağlanması,
- g) Ziyaret Heyetimiz tarafından “Kurumdaki psikolog bireysel görüşme odasındaki açıkta bulunan tabloda risk grubundaki mahpusların bilgilerinin yer almasının uygun olmadığı” tespiti sonrasında İdarece söz konusu panonun odadan kaldırıldığının Kurumumuza bildirilmesi,
- h) Kurum İdarecilerinin sık sık koğuş ziyaretlerinde bulunarak mahpuslarla doğrudan iletişim kurması

hususları Heyetimizce memnuniyetle karşılanmış olup İdarenin anılan uygulamalara devam etmesi ve bunları çeşitlendirmesi tavsiye edilmektedir. Ayrıca söz konusu uygulamaların diğer ceza infaz kurumları için iyi uygulama örneği niteliğinde oldukları da değerlendirilmektedir.

4. TAVSİYELER

4.1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler

99. Mevcut güvenlik önlemleri ile mahpusların talepleri bir arada değerlendirilerek mahpusların kıyafet gibi ihtiyaçlarının ziyaretçiler tarafından kendilerine verilebilmesine ilişkin ek kısıtlamaların gözden geçirilmesi,
100. Kurumun kamera odasında yapılan incelemeler neticesinde bozuk olduğu görülen kameraların yaptırılması ve devam eden arızalar dolayısıyla kamera sistem altyapısı için gerçekleştirilen ihale işlemlerinin hızlandırılması,
101. Kişiler arası iletişim yeteneğinin geliştirilmesi için personelin hizmet içi eğitim müfredatına öfke kontrol eğitimi, kriz müdahalesi eğitimi, psiko-sosyal eğitim gibi özel eğitimlerin dâhil edilmesi,⁸
102. Kurumda kendi suç türünde sigara içilmeyen koğu bulunmadığı anlaşılan KOAH hastası mahpus için gerekli düzenlemeler yapılarak bu suç türü için de sigarasız koğu oluşturulması,
103. Kurumda diyete uygun menülerin ve beslenme imkânının sağlanması; bu noktada yaş, sağlık durumu, fiziksel durum, dini ve kültürel değerler ve çalışma koşulları da göz önünde bulundurularak diyetisyen kontrolünden geçirilen diyet menülerinin çeşitlendirilmesi,⁹
104. Kurum psikoloğunun mahpuslarla gerçekleştirdiği bireysel görüşmelerde infaz memurunun da görüşme odasında hazır bulunmasının etik- hasta gizliliği standartlarına aykırılık teşkil ettiği ve mahpuslar üzerinde etkili sonuç ve tedavinin sağlanmasını zorlaştırabileceği değerlendirildiğinden mevcut uygulamanın sadece tehlike arz eden mahpuslar ile görüşme yapılırken kullanılması yahut tehlike halini bertaraf etmek üzere psikoloğun masasının kapı önüne alınması gibi alternatif güvenlik önlemlerinin uygulamaya konulması,
105. Mahpusların acil sağlık sorunlarındaki hayati önemine binaen revirde bulunan acil tıp çantasındaki eksik malzemelerin (laringoskop) tamamlanması,
106. Televizyon kanallarının çeşitliliğinin artırılması ve kanal listesine yabancı dilde yayın yapan kanalların eklenmesi,¹⁰

⁸ CPT Standarts /Inf (2001)16, 26.Ş : “İnsani bir cezaevi sisteminin temel taşı, mahkûmlarla ilişkilerinde doğru yaklaşımın ne olması gerektiğini bilen, işini sadece bir görev değil meslek olarak gören, iyi seçilmiş ve eğitilmiş cezaevi personeli olmuştur. Mahkûmlarla olumlu ilişkiler kurmak, bu mesleğin temel özelliği olarak görülmelidir” Ayrıca bkz. (TİHEK Mardin E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 91.Ş)

⁹ Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 22.1: “Tutuklu ve hükümlülere, yaşlarını, sağlıklarını, fiziki koşullarını, dinlerini, kültürlerini ve çalıştıkları işin özelliğini hesaba katan besleyici bir diyet sağlanmalıdır” (TİHEK Bayburt M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 84.Ş)

¹⁰ Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 27.6: “Spor, oyunlar, kültürel faaliyetler, özel hobiler ve diğer boş zaman uğraşlarını kapsayan eğlendirici fırsatlar yaratılmalıdır ve mümkün olduğunca mahpusların bu etkinlikleri organize etmelerine izin verilmelidir.” (TİHEK Mardin E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 95.Ş)

4.2. Sağlık Bakanlığına Tavsiyeler

- 107.** Kurumda tutulan geçici kimlik numaralı yabancı uyruklu mahpusların COVID-19 aşısı olabilmelerine imkân veren “aşı onay kodundaki” sistemsel gecikmelere çare bulunulması ve Kilis İl Sağlık Müdürlüğü tarafından bildirilen kişilerin aşılmasının sağlanması,

4.3. Jandarma Genel Komutanlığına Tavsiyeler

- 108.** Jandarma kolluk personelinin tarafından gerçekleştirilen mahpusların Kurum dışına sevk işlemleri sırasında daha özenli davranılması, Kurum dışına çıkarılacak mahpusların gerekli hazırlıkları (genellikle giyim ve aramalar konusunda) yapmaları için kendilerine makul bir zaman tanınarak nakil esnasında acele ettirilmemeleri,

hususları tavsiye edilmektedir.